

บทที่ ๔

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการสำรวจการใช้บริการด้านจุลสารของห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. เลือกผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อตอบแบบสอบถามสำหรับศึกษา

ผู้วิจัยเลือกนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ ๓ และ ปีที่ ๔ ของปีการศึกษา ๒๕๒๕ ซึ่งมาใช้บริการของห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยทั้ง ๑๐ แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ฝ่ายหอสมุดมหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง แผนกห้องสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร และหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เป็นประชากรที่จะตอบแบบสอบถามสำหรับศึกษา

๒. กำหนดจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการเลือกตัวอย่างผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อตอบแบบสอบถามเพื่อทำการศึกษาในครั้งนี้ กำหนดให้ร้อยละ ๓ ของจำนวนนิสิตชั้นปีที่ ๓ และปีที่ ๔ ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ ของแต่ละมหาวิทยาลัย ดังกล่าวข้างต้น ขึ้นมาเป็นตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ จำนวนตัวอย่างสูงสุดของแต่ละแห่งไม่เกิน ๑๐๐ คน และจำนวนตัวอย่างที่ต่ำสุด ไม่ต่ำกว่า ๓๐ คน ได้จำนวนตัวอย่างผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น ๗๕๐ คน จึงปรากฏในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ตัวอย่างผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อตอบแบบสอบถามเปรียบเทียบกับจำนวนรวม
ของนิสิตนักศึกษา ชั้นปีที่ ๓ และปีที่ ๔

ชื่อมหาวิทยาลัย	จำนวนรวมของนิสิตชั้นปีที่ ๓ ^๑ และปีที่ ๔ (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
เกษตรศาสตร์	๕,๘๘๕	๑๐๐
ขอนแก่น	๑,๗๐๑	๕๑
จุฬาลงกรณ์	๖,๑๒๒	๑๐๐
เชียงใหม่	๔,๓๒๘	๑๐๐
ธรรมศาสตร์	๓,๓๙๓	๑๐๐
มหิดล	๒,๐๑๔	๖๐
รามคำแหง	๑๑๖,๘๕๕	๑๐๐
ศิลปากร	๕๕๘	๓๐
ศรีนครินทรวิโรฒ	๓,๑๘๒	๕๕
สงขลานครินทร์	๑,๗๘๑	๕๕
รวม	๑๔๕,๒๐๘	๗๙๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย, กองวิชาการ, รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๒๒-๒๓ (ม.ป.ท., ม.ป.ย.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.
(ชิตสำเนา)

๓. สร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการดำเนินงานด้านจุลสารโดยการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าบรรณารักษ์ และบรรณารักษ์ที่เกี่ยวข้องกับงานจุลสารของสำนักหอสมุด หรือหอสมุดกลางของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน ๑๐ แห่ง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการให้บริการจุลสารของหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย

๓.๒ พิจารณาว่าจะใช้รูปคำถามใดที่เหมาะสมในงานวิจัย ซึ่งจะใช้ตั้งคำถามที่ให้คำตอบเฉพาะเจาะจงและตอบอย่างอิสระ โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์และผู้ใช้ห้องสมุดของแต่ละมหาวิทยาลัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานจุลสาร จากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและจากประสบการณ์ของตนเองตั้งขึ้น เป็นคำถาม พร้อมทั้งคำตอบซึ่งสัมพันธ์กับปัญหาที่ทำการวิจัย

๓.๓ สร้างแบบสอบถาม

๓.๔ ตรวจสอบเพื่อการแก้ไขโดยผู้วิจัย และโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๕ ทดสอบแบบสอบถาม โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้ใช้ห้องสมุดที่ใช้บริการหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย จำนวน ๑๐ แห่ง ๆ ละ ๑๐ คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

๓.๖ แก้ไขแบบสอบถามขั้นสุดท้าย และพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่แท้จริง

๔. เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Random Phenomenon คือ นำแบบสอบถามไปเลือกแจกผู้ใช้ห้องสมุดที่กำลังใช้บริการของห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยตามวันและเวลาที่สะดวกสำหรับผู้วิจัย โดยมีได้แจ้งให้ผู้ใช้ห้องสมุดทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มทำการแจกแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ถึงวันที่

๓๑ สิงหาคม ๒๕๒๕ รวมเวลา ๒ เดือน และได้แบบสอบถามครบ ๗๕๐ ชุด

ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และวิธีการกรอกแบบสอบถามแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ผู้ซึ่งให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอให้

กรอก และส่งคืนให้แก่ผู้วิจัยภายในวันเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ตัวอย่าง
ผู้ใช้ห้องสมุดเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๕. เหตุที่เลือกเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

เพราะการใช้แบบสอบถามมีข้อดีต่อการวิจัยดังนี้ คือ

๕.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยนำแบบสอบถามไปทำการ

ด้วยตนเองนี้ ในการวิจัยถือว่าได้ข้อมูลที่มีคุณภาพดี เพราะข้อมูลที่ได้มาโดยวิธีนี้
สามารถเก็บรวบรวมรายละเอียดได้ทุกแง่มุม

๕.๒ วิธีการเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ทำให้ได้รายละเอียด
ครบถ้วน เนื่องจากผู้วิจัยสามารถขอให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามทุก ๆ ข้อ ตามที่
ต้องการได้

๕.๓ ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ ทำให้ได้คำตอบที่จริงใจที่สุด เปิดโอกาส
ให้ผู้ตอบกล้าตอบในสิ่งที่ถูกถาม

๕.๔ ผู้ตอบมีเวลานานพอที่จะหาคำตอบที่แน่ใจจริง ๆ ทำให้ได้ข้อมูลที่
ถูกต้องแม่นยำขึ้น

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ด้วยการ ชีครอยคะแนน
(Tally Marks) ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับสภาพและการใช้บริการของห้องสมุด
ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าคำตอบเป็นร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = อัตราส่วนร้อยละ

f = จำนวนคนที่ตอบข้อนั้น ๆ

N = จำนวนคนทั้งหมดที่ตอบข้อนั้น ๆ

๑ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ ๖
(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทรวิวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๒๗.

ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นที่ต้องประเมินค่า ได้นำมาคำนวณโดยหาค่าเฉลี่ยของ
คำตอบแต่ละข้อด้วยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่

x = คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ

หาค่าการกระจายของน้ำหนักแต่ละข้อด้วยการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

x = คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ^๑

เมื่อแบบประเมินมี ๕ ระดับ ที่ความหมายค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ ดังนี้

๔.๖ - ๕.๐ มากที่สุด

๓.๖ - ๔.๕ มาก

๒.๖ - ๓.๕ ปานกลาง

๑.๖ - ๒.๕ น้อย

๑.๐ - ๑.๕ น้อยที่สุด

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑-๕๒.